

Betænkning afgivet af Uddannelsesudvalget den 18. januar 2006

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsuddannelser

(Ny mesterlære)

[af undervisningsministeren (Bertel Haarder)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 9. november 2005 og var til 1. behandling den 22. november 2005. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Uddannelsesudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 4 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og undervisningsministeren sendte den 7. oktober 2005 dette udkast til udvalget, jf. UDU alm. del – bilag 13. Den 8. november 2005 sendte undervisningsministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget 1 skriftlig henvendelse fra Preben Kløve Jensen, Stenløse.

Undervisningsministeren har over for udvalget kommenteret den skriftlige henvendelse til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 4 spørgsmål til undervisningsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret. 2 af udvalgets spørgsmål til undervisningsministeren og dennes svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af EL) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget udtaler, at der, som nævnt under 1. behandling af lovforslaget, ikke er tale om en mirakelkur, der med et slag vil give flere praktikpladser og langt flere unge en erhvervsuddannelse. Men det er vores forventning, at lovforslaget vil bidrage til, at flere får en uddannelse, fordi der bliver flere veje til det samme mål og en større fleksibilitet for både den unge og arbejdsgiveren. Dermed udtrykker vi ingen mistillid til skoleforløbet. Tvært imod er det vores vurdering, at skolerne kommer til at spille en central rolle som sparringspartner, rådgi-

ver og uddannelsesplanlægger. Det er i samspillet mellem elev, virksomhed og skole, at kvaliteten af uddannelsen kan sikres.

Det Radikale Venstre lægger vægt på, at udviklingen på området følges tæt, og at der sker en egentlig evaluering efter tre år, for der er selvfølgelig faldgruber. Der kan ske det, at muligheden i vid udstrækning bruges af unge med en gymnasial baggrund – og dermed skabes der ikke de savnede, nødvendige muligheder for andre unge. Der kan også ske det, at uddannelsesforløbene ikke får tilstrækkelig kvalitet til, at den nye mesterlære kan sidestilles med de øvrige erhvervsuddannelsesforløb. Det er ikke meningen. Vi skal vide, at de unge rent faktisk oplæres, som de skal, og at de ikke bare bliver parkeret på lav elevløn uden oplæring. For så får de unge jo for alvor et problem, som de skal indhente siden hen.

Det Radikale Venstre glæder sig over regeringens nye syn på individuelt tilrettelagt uddannelse og på nødvendigheden af at give mulighed for at nå samme mål ad flere veje. Det burde inspirere til at etablere en egentlig individuel ungdomsuddannelse, hvor den unge sammensætter sit uddannelsesforløb under kyndig og ansvarlig vejledning og med meget stor fleksibilitet. Det ville også give andre uddannelsessteder og institutioner muligheder for at give et større bidrag til erhvervs- og studiekompetence, f.eks. produktionsskolerne, som burde tiltænkes en langt større rolle for at nå målet med, at 95 pct. gennemfører en ungdomsuddannelse.

Et *mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Siumut, Tjóðveldisflokkurinn, Fólkaflokkurinn og Inuit Ataqatigiit var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Troels Christensen (V) Anne-Mette Winther Christiansen (V) Britta Schall Holberg (V)
Tina Nedergaard (V) Ellen Trane Nørby (V) Martin Henriksen (DF) Søren Krarup (DF)
Carina Christensen (KF) fmd. Allan Niebuhr (KF) Christine Antorini (S) Kirsten Brosbøl (S)
Carsten Hansen (S) Bjarne Laustsen (S) Margrethe Vestager (RV) nfm. Bente Dahl (RV)
Thomas Krog (SF) Majbrit Berlau (EL)

Siumut, Tjóðveldisflokkurinn, Fólkaflokkurinn og Inuit Ataqatigiit havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Siumut (SIU)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Tjóðveldisflokkurinn (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Fólkaflokkurinn (FF)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11		

Oversigt over bilag vedrørende L 60**Bilagsnr. Titel**

1	Hørings svar og høringsnotat fra undervisningsministeren
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	1. udkast til betækning
5	Henvendelse af 15/12-05 fra Preben Kløve Jensen, Stenløse
6	2. udkast til betækning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 60**Spm.nr. Titel**

1	Spm., om ministeren finder, at det vil være i orden, hvis det er de stærke unge, der kommer i mesterlære, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om, hvordan ministeren vil sikre, at mesterlæren kun vil blive brugt af den målgruppe, den er tiltænkt, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om, hvad begrundelsen er for, at ministeren ikke har indtænkt produktionsskolernes tilbud i forsøget på at få flere unge til at tage en ungdomsuddannelse, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om kommentar til henvendelse af 15/12-05 fra Preben Kløve Jensen, Stenløse, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå

To af udvalgets spørgsmål til undervisningsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålene og svarene er optrykt efter ønske fra RV.

Spørgsmål 1:

Finder ministeren, at det vil være i orden, hvis det er de stærke unge, der kommer i mesterlære, f.eks. elever med en gymnasial baggrund, eller er det andre målgrupper, mesterlæren er tiltænkt?

Svar:

Lovforslaget er i udgangspunktet tiltænkt de mere praktisk orienterede unge, hvoraf nogle er unge med udenlandsk baggrund, som bedre vil kunne gennemføre en erhvervsuddannelse, hvis uddannelsen tilrettelægges mere praktisk i begyndelsen af uddannelsesforløbet. Den nye mesterlære er tænkt som et supplement til den nuværende praktikadgangsvej og henvender sig på virksomhedssiden til praktikvirksomheder med jobområder, der egner sig til overvejende praktisk oplæring.

Det er ikke hensigten at forhindre nogen i at få en mesterlæreaftale. Hvad angår elever med gymnasial baggrund eller voksne med praktisk erfaring, vil disse elever imidlertid i vidt omfang kunne få hel eller delvis merit for grundforløbet og dermed afkortning af uddannelsesforløbet. Derfor tror jeg ikke, at virksomhederne i almindelighed vil have særlig interesse i at anvende modellen til disse grupper. Men jeg ser ikke noget problem i, at mesterlæren eventuelt udvikler sig til at blive et foretrukket valg for mange elever og virksomheder. Uddannelsen skal jo føre til helt samme mål, uanset adgangsvejen.

Det er også hensigten med lovforslaget at aktivere en ledig praktikpladskapacitet i virksomhederne, idet lovforslaget vil være en mulighed for at ansætte elever på jobområder, der overvejende egner sig til praktisk oplæring, og idet uddannelsesformen passer til virksomheder, som foretrækker selv at give de unge en større del af oplæringen frem for at skulle undvære eleverne i længere tid under skoleophold i den indledende del af uddannelsesforholdet.

Jeg forventer derfor, at lovforslaget alt i alt vil udvide praktikpladsmulighederne for alle, samtidig med, at mesterlæremodellen især giver nye muligheder for de praktisk orienterede unge, der ikke er tiltrukket af gå ind i en erhvervsuddannelse, hvis den skal indledes med et længere skoleophold.

Spørgsmål 2:

Hvordan vil ministeren sikre, at mesterlæren kun vil blive brugt af den målgruppe, den er tiltænkt, altså de svage unge, der kommer direkte fra folkeskolen, eller som har været uden for arbejde eller uddannelse i nogle år, og at den ikke bliver brugt af veluddannede unge fra f.eks. gymnasiet?

Svar:

Som jeg har anført i svaret på spørgsmål 1 indeholder lovforslaget ikke hindringer for anvendelsen af mesterlæremodellen i form af en målgruppeafgrænsning. Eleverne skal ikke visiteres af en myndighed ind i uddannelsen, men kan indgå uddannelsesaftale med en godkendt praktikvirksomhed, som er villig til at påtage sig uddannelsesopgaven.

Erhvervsuddannelsesloven bygger som den gamle lærlingelov på det glimrende princip, at der er fri adgang for alle, der har indgået en uddannelsesaftale med en virksomhed. Det er virksomheden, der har ansættelseskompetencen, og også ansvaret for at eleven får en ordentlig uddannelse.

Idet jeg i øvrigt henviser til mit svar på spørgsmål 1 kan jeg oplyse, at erhvervsskolerne vil blive klædt på til at vejlede virksomhederne og de pågældende elever om den nye adgangsvej og om de elevgrupper, mesterlæren fortrinsvis er tiltænkt og dermed bidrage til at sikre, at loven bliver den ekstra adgangsvej, som det er hensigten.

Undervisningsministeriet vil, som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, over en 3-årig periode frem til 2009 følge udviklingen og – sammen med Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser – foretage en vurdering af, om loven har haft den tilsigtede effekt, både med hensyn til, hvilke elevgrupper, der kommer i mesterlære, og til kvaliteten af uddannelserne.